

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut
Republike Slovenije - Soča

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

ZPZR

Zgodnja poklicna in
zaposlitvena rehabilitacija
v procesu vračanja na delo

ZAPOSLOTIVENA REHABILITACIJA

Projekt

Zgodnja poklicna in zaposlitvena rehabilitacija v procesu vračanja na delo

Mag. Valentina Breceļ
Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo
Univerzitetni rehabilitacijski inštitut – Soča

23. 10. 2020

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, 2004

ZZRZI definira ZR kot storitve, ki se izvajajo s ciljem, da se invalid usposobi za ustrezno delo, se zaposli, zaposlitev zadrži in v njej napreduje ali spremeni svojo poklicno kariero.

Za brezposelne in zaposlene invalide

INVALID (ZZRZI)

oseba, pri kateri so z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni in ima zato bistveno manjše možnosti, da se zaposli ali ohrani zaposlitev ali v zaposlitvi napreduje

Omogoča uveljavljanje sodobne rehabilitacijske doktrine v SLO.

Storitve in aktivnosti:

- uporabnike
- delodajalce
- napotne in druge strokovne institucij
- lokalno okolje

usmerjene v

Izvajalci ZR

javna služba v okviru **MREŽE IZVAJALCEV ZR**

14 izvajalcev ZR (18 strokovnih timov)

Izvajalci so **JAVNI ZAVODI** (1) in **ZASEBNI KONCESIONARJI** (13) – koncesijo MDDSZ

Strokovni tim (4 + 1) – multidisciplinarni pristop:

- zdravnik, specialist MDPŠ
- socialni delavec
- psiholog
- delovni terapevt
- pedagog, andragog, sociolog, spec. in r

STORITVE ZAPOSLOITVENE REHABILITACIJE (15)

Storitev A: Svetovanje, vzpodbujanje in motiviranje invalidov k aktivni vlogi

Storitev B: Priprava mnenja o ravni del. sposobnosti, znanj, del. navad in poklicnih interesov

Storitev C: Pomoč pri spremljanju lastne invalidnosti in seznanjanje o možnostih vključevanja v usposabljanje in delo

Storitev D: Pomoč pri izboru ustreznih poklicnih ciljev

Storitev E: Razvijanje socialnih spretnosti in veščin

Storitev F: Pomoč pri iskanju ustreznega dela oziroma zaposlitve

Storitev G: Analiza konkretnega delovnega mesta in delovnega okolja invalida

Storitev H: Izdelava načrta prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja invalida

Storitev I: Izdelava načrta potrebne opreme in sredstev za delo

Storitev J: Usposabljanje na konkretnem delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu

Storitev K: Spremljanje in strokovna pomoč pri usposabljanju in izobraževanju

Storitev L: Spremljanje invalida na delovnem mestu po zaposlitvi

Storitev M: Sprotno ocenjevanje uspešnosti rehabilitacijskega procesa

Storitev N: Ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov zaposlenih invalidov

Storitev O: Opravljanje drugih storitev ZR – storitve podpornega zaposlovanja

STORITVE ZAPOSLOSTIVENE REHABILITACIJE (15)

Storitev B

Priprava mnenja o ravni delovnih sposobnosti, znanj, delovnih navad in poklicnih interesov

Multidisciplinarni tim → ocena

- zdravstvenih dejavnikov
- izobrazbeno-poklicnih dejavnikov in pridobljenih delovnih izkušenj
- sposobnosti, kognitivnih funkcij in sposobnosti učenja
- osebnosti, vedênja in sprejemanja invalidnosti
- interesov in ciljev
- delovnega funkcioniranja
- opredelitev predvidenega področja dela ali šolanja

Storitev B

Priprava mnenja o ravni delovnih sposobnosti, znanj, delovnih navad in poklicnih interesov

mnenje → odločba o statusu invalida in pravici do ZR

Merila za pridobitev statusa invalida:

- trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni
- težave pri dejavnostih, ki vplivajo na zaposljivost
- ovire pri vključevanju v delovno okolje

STORITVE ZAPOSLOSTIVENE REHABILITACIJE (15)

INDIVIDUALNI REHABILITACIJSKI NAČRT (izvajalci ZR)

- načrt procesa ZR, v posameznika usmerjen in zanj značilen,
- uporabnik & strokovni tim ZR

Namen IRN = omogočiti opredelitev ključnih aktivnosti procesa ZR:

1. postavljanje kratkoročnih in dolgoročnih ciljev,
2. spremljanje, vrednotenje in prilagajanje ZR potrebam uporabnika
3. evalvacija procesa ZR in izidov

STORITVE ZR – psihosocialne storitve

A: Svetovanje, vzpodbujanje in motiviranje

C: Pomoč pri spremljanju lastne invalidnosti in seznanjanje o možnostih vključevanja v usposabljanje in delo

D: Pomoč pri izboru ustreznih poklicnih ciljev

E: Razvijanje socialnih spretnosti in veščin

F: Pomoč pri iskanju ustreznega dela oziroma zaposlitve

- ✓ izboljšanje socialnih kompetenc
- ✓ razvijanje konstruktivnih vedenjskih vzorcev
- ✓ učinkovitejši nastop pri vključevanju v delo in v drugih soc. situacijah
- ✓ boljše sodelovanje v formalnih in neformalnih socialnih sredinah in v delovnem kolektivu
- ✓ poznavanje konstruktivnejših načinov reagiranja in reševanja konfliktnih situacij
- ✓ spreminjanje negativnih stališč, predstav in stereotipov
- ✓ vzpostavitev pogojev za transfer veščin v širše socialno okolje
- ✓ izboljšana samopodoba
- ✓ širjenje socialne mreže
- ✓ zmanjševanje socialne izolacije

STORITVE ZR – delovno okolje

G: Analiza konkretnega DM in delovnega okolja

H/I: Izdelava načrta:

- prilagoditve DM in delovnega okolja invalida
- potrebne opreme in sredstev za delo

J: Usposabljanje na konkretnem delovnem mestu

K: Spremljanje in strokovna pomoč pri usposabljanju in izobraževanju

Storitev J Usposabljanje na konkretnem delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu

- **Osnova:** tri partitni dogovor (uporabnik, izvajalec ZR, delodajalec)
- **Trajanje:** odvisno od potreb uporabnika (povprečno 6 mesecev, max. 2 leti)
na mesečni ravni predvidenih min. 100 ur delovne vključenosti
- sistematično izkustveno učenje na izbranih delovnih mestih → razvijanje delovnih navad, delovne učinkovitosti in osebne prilagoditve delovnemu okolju
- poteka po vnaprej pripravljenem **individualiziranemu programu usposabljanja**
- podlaga za program je predhodna **analiza delovnega okolja (storitev G)** → sistematičen način ugotavljanja zahtev, obremenitev in škodljivosti na DM
- **Strokovni tim ZR zagotavlja:**
 - strukturiranost delovnega okolja in delovnega procesa
 - redno spremljanje in evalvacija storilnosti in kakovosti
 - podporne aktivnosti pri razvijanju delovne osebnosti

STORITEV N – ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov

Ciljna skupina

- brezposelni invalidi, vključeni v storitve ZR (na oceno napoti ZRSZ)
- invalidi zaposleni v invalidskem podjetju, podporni zaposlitvi ali zaščitni zaposlitvi (na oceno napoti delodajalec)

Cilj:

- podlaga za **oceno zaposlitvenih možnosti** brezposelnih invalidov (ob zaključenem usposabljanju)
- določanje **subvencije plače** invalidov zaradi nižjih delovnih rezultatov (posledica invalidnosti)

STORITEV N

Osnova: **Dogovor med delodajalcem, invalidom in izvajalcem ZR**

Ocenjevanje:

1. del: ***zbiranje in analiza podatkov*** (delovna anamneza, usposobljenost, invalidnost, zdravstvene težave, opis del in nalog, zahteve delovnega mesta, pričakovani delovni rezultati)

2. del: ***priprava celovite ocene funkcioniranja invalida na DM***

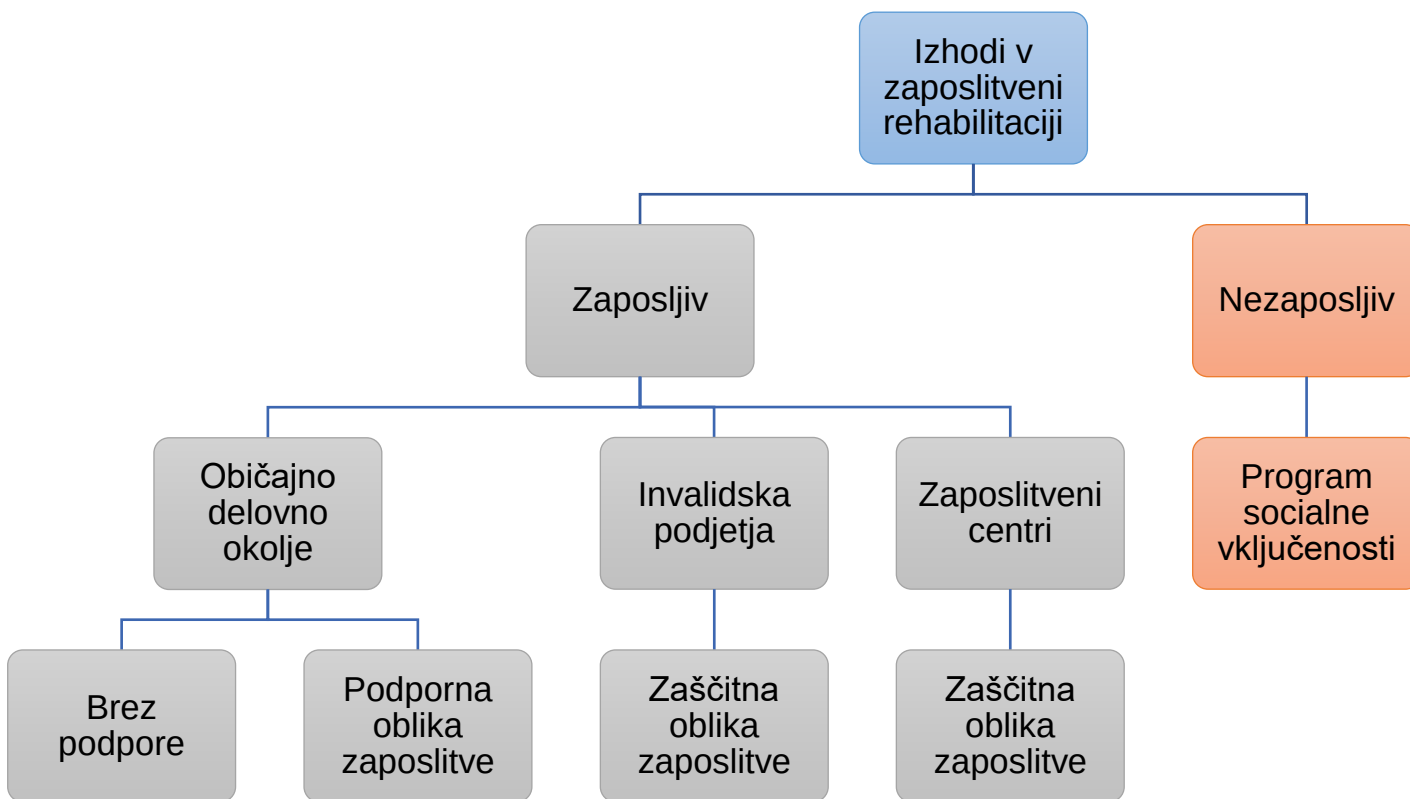
- ✓ ogled in analiza DM, neposredno opazovanje, ocenjevanje in spremljanje delavca na DM
- ✓ ocena delovne učinkovitosti in delovne prilagoditve – delodajalec
- ✓ samoocena delavca

Ocenjevanje doseganja delovnih rezultatov invalidov temelji na primerjavi doseganja delovnih rezultatov tistih, ki so zaposleni na običajnih DM (brez invalidnosti).

Poročilo o izidu ocenjevanja in skupna ocena

Izhodi v zaposlitveni rehabilitaciji

STORITVE ZR – po zaposlitvi

PODPORNE STORITVE

- L: Spremljanje invalida na DM po zaposlitvi** – invalidska podjetja, max 1 leto
- O: Storitve podpornega zaposlovanja** – običajno delovno okolje, po potrebi

Podporo zagotavlja: strokovni tim ZR // sodelavci // tretje osebe (tolmač...)

PRILAGODITVE DELOVNEGA MESTA

- tehnične prilagoditve – invalidski sklad (če ne ZPIZ – delovni invalidi)
- organizacijski prilagoditve
- dostopnost – mobilnost, fizična prostorov, dostopnost informacij

Pristopi in modeli v ZR

na posameznika usmerjen pristop, individualiziran pristop:

v središču je posameznik, njegove želje in potrebe – iz tega izhajamo; strokovni delavec - podpora

model opolnomočenja

omogoča večjo samostojnost pri iskanju in ohranitvi zaposlitve, sprejemanju lastne invalidnosti, poznavanju svojih zmožnosti in ovir, realnejši predstavitve sebe pri delodajalcu, drugih ... in tudi prevzemanje nadzora nad lastnim življenjem in zmožnost odločanja o samem sebi neodvisno od drugih.

bio-psiho-socialni model

upošteva in razlaga **interakcije** med **socialnimi**, **psihičnimi** in **biološkimi dejavniki**, ki sodelujejo pri nastanku, razvoju in zdravljenju bolezni.

»Vsakdo je genij. A če ocenjuješ ríbo po tem, kako zna plezati na drevo, bo ta do konca življenja verjela, da je neumná.«

Albert Einstein